

Дюркгейм. Через сильні соціальні потрясіння у суспільстві найяскравіше проявляються конфлікти поколінь. Тому це питання заслуговує на особливу увагу. Основними темами конфліктів між поколіннями є розбіжності у поглядах та позиціях, різне розуміння базової традиційної культури та сучасних інноваційних цінностей, які швидко відображаються у сьогоденні. Основна мета щодо відносин між поколіннями полягає в тому, що кожне з поколінь має гармоніювати одне з одним через єдиний соціальний і культурний простір без ієрархії, насильства, аб'юзу, неповаги дітей до батьків та батьків до дітей. Зіткнення інтересів між поколіннями виникали і будуть виникати завжди, поки існує людство. Однак якщо в родині панує мир, любов, взаєморозуміння - вони завжди виявляться сильнішими. Це нормальне явище - непорозуміння через конфлікт світоглядів. Можливо, проблема також полягає в тому, що люди нашого часу стали більш жорстокими, егоїстичними. Важливо вжити заходів та стежити, щоб такі конфлікти не переростали в стички й не порушували сімейні стосунки. Такі непорозуміння можна зменшити або ж і зовсім уникати, за умови, що дві сторони будуть повважати один одного, вміти слухати, домовлятися та знаходити компроміс. Батьки повинні спілкуватися зі своїми дітьми, заохочуючи їх висловлювати свої емоції та ділитися своїми потребами, почуттями. Дорослим слід забезпечувати своїх дітей, задовольняючи як фізичні, так і емоційні потреби. Важливим критерієм є встановлення дисципліни, здорові межі, які не будуть завдавати шкоди і завважати дітям. Але потрібно не забувати, що все повинно бути в міру: відстороненість і близькість між двома поколіннями. Потрібно правильно визначати межі між цими поняттями й не перетинати їх. Діти є відображенням своїх батьків.

Література:

1. Буслинський В. А. Основи філософських знань. Підручник. Львів : Новий Світ. 2020. 352с.
2. Вільчинський Ю. М. Філософія. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.
3. Добронравова І. С. Практична філософія науки. Суми : Університетська книга. 2017. 352 с.

*Лі Єлизавета, студентка I року навчання факультету
іноземних мов Університету Ушинського
Науковий керівник: Атаманюк З. М.,
доктор філософських наук, доцент кафедри філософії,
соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Університету Ушинського*

ЛЮДСТВО ПЕРЕД ЛИЦЕМ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Сучасне людство вступило в третє тисячоліття свого розвитку, яке породило нові проблеми й виклики, загостило увагу до традиційних глобальних проблем. Впровадження у виробництво найновіших досягнень науки і техніки, поява нових технологій, енергоджерел і матеріалів) призвели, з одного боку, до глибоких якісних змін у житті суспільства. Людство вступило в епоху науково-технічної революції, що посилило антропогенний вплив на природу, який має суперечливий характер. У ньому переплелись позитивні й негативні явища: вдосконалення технологій і зростання виробництва, що сприяють повнішому задоволенню потреб людей, раціональнішому користуванню природними ресурсами, збільшенню виробництва продуктів харчування тощо. З іншого - забруднюється природне середовище, знищуються ліси, посилюється ерозія ґрунтів, випадають кислотні дощі, зменшується озоновий шар навколо землі, погіршується стан здоров'я людей тощо. Певні труднощі виникають і з самого життя та діяльності людини.

Термін "глобальні проблеми" з'явився у 60-х роках ХХ ст. Спочатку на Заході, згодом - на Сході, у колишньому Радянському Союзі. Науковці єдині в тому, що глобальні проблеми загрожують людському буттю. Особливо резонансними є екологічні. Тому стан сучасної екології є постійним об'єктом роздумів мислителів. На думку А.Печчеї та М.Ф.Реймерса, людина сама створила ці проблеми, "у ній всі початки і кінці"¹. Якщо людина не зміниться, то ніщо не вбереже її від долі динозаврів. Дослідники свідомі того, що глобальні проблеми - найважливіші. Сукупність їх може варіюватися, але гострота їх та життєва значимість для суспільства й цивілізації величезна.

Глобальні проблеми є об'єктом вивчення багатьох наук (природничих, соціально-гуманітарних, в тому числі й філософських). Кожна з них, окрім філософії, досліджує один або декілька аспектів проблеми. тенденціями розвитку. Філософське знання забезпечує комплексний, системний підхід, інтеграцію науки і практики. Як теоретичний світогляд, філософія займається дослідженням і розробкою світоглядних аспектів глобальних проблем, актуалізує їх у контексті глобального світогляду і, таким чином, доносить до людини (людства).

Філософське дослідження глобальних проблем виходить із об'єктивного статусу їх існування. В їх основі лежить суперечність між людиною (суспільством, людством) та існуючою дійсністю, спроможністю природного й суспільного середовища задовольняти людські потреби, інтереси й бажання. Це реальні, а не ілюзорні проблеми. А відтак, їх аналіз має бути об'єктивним, а шляхи вирішення - реалістичними. Вони реально й дієво впливають на сучасний розвиток, темпи прогресу і несуть загрозу (в разі їх не вирішення) майбутньому людства.

Глобальні проблеми вимагають для свого вирішення кооперації зусиль усіх країн і народів, оскільки вони не знають кордонів, зачіпають усіх, заважають усім нормально жити та діяти. Це й глобалізує світ, сприяє єднанню, цілісності й взаємозалежності суб'єктів цивілізаційного процесу, поглибленню міжнародних відносин і співробітництва. Це виклик, який ставить життя перед сучасниками, а, можливо й майбутніми поколіннями. Нині знову актуальним стало гасло: "бути чи не бути" людству.

Виникнення глобальних проблем, зростання небезпеки їх наслідків ставлять нові завдання перед наукою в прогнозуванні і способі їх вирішення. Глобальні проблеми – це складна і взаємопов'язана система, яка впливає на суспільство в цілому, людини і природу, тому вимагає постійного філософського осмислення. До глобальних проблем, в першу чергу, відносяться: запобігання світової термоядерної війни, створення ненасильницького світу, що забезпечує мирні умови для соціального прогресу всіх народів; подолання зростаючого розриву в рівні економічного і культурного розвитку між країнами, усунення в усьому світі економічної відсталості; забезпечення подальшого економічного розвитку людства необхідними для цього природними ресурсами (продовольство, сировину, джерела енергії); подолання екологічної кризи, що породжується вторгненням людини в біосферу: припинення стрімкого зростання населення (зростання чисельності населення в країнах, що розвиваються, падіння народжуваності в розвинених); своєчасне передбачення і запобігання різних негативних наслідків НТР та раціональне ефективне використання її досягнень на благо суспільства і особистості. Філософія аналізує причини, які призвели до появи або загострення глобальних проблем, вивчає їх соціальну небезпеку і обумовленість. У сучасній філософії склалися основні підходи до розуміння глобальних проблем: всі проблеми можуть стати глобальними; число глобальних проблем необхідно обмежити числом насущних і найбільш небезпечних (запобігання воєн, екологія, народонаселення); точне визначення причин виникнення глобальних проблем, їх ознаки, зміст і методи якнайшвидшого вирішення.

Глобальні проблеми мають спільні риси: зачіпають майбутнє і інтереси всього людства, для їх вирішення потрібні зусилля всього людства, вони вимагають невідкладного вирішення, перебуваючи в складному взаємозв'язку між собою. Глобальні проблеми мають, з одного боку, природно-природний характер, з іншого, – соціальний. У цьому зв'язку їх можна розглядати як вплив або підсумок людської діяльності, котрий надав негативний вплив на природу. Другий варіант виникнення глобальних проблем – криза у відносинах між людьми, який зачіпає весь комплекс взаємовідносин між членами світового співтовариства. Глобальні проблеми об'єднуються в групи по найбільш характерними ознаками. Класифікація дозволяє встановити ступінь їх актуальності, послідовність теоретичного аналізу, методику і послідовність рішення.

Література:

1. Петінова О. Б. Філософія: навчальний посібник. Одеса, 2019. 304 с.
2. Філософія : Підручник // Є. Р. Борінштейн, В. І. Аксьонова З. М. Атаманюк та ін.; за ред. Є. Р. Борінштейна. Одеса : Університет Ушинського, 2021. 502 с.
3. Філософія освіти : навчальний посібник. //за наук. ред. В. П. Андрущенко. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. 348 с.

*Савічева Олександра, студентка I року навчання
факультету іноземних мов Університету Ушинського
Науковий керівник: Атаманюк З. М.,
доктор філософських наук, доцент кафедри філософії,
соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Університету Ушинського*

РОЛЬ ЕЛІТИ В СУСПІЛЬНОМУ ЖИТТІ

Роль еліти в суспільному житті

У СРСР, і зокрема в радянській Україні, питання еліти не досліджувалися з ідеологічних міркувань, оскільки вважалося, що «еліта»-«продукт» капіталістичного світу. Тільки після здобуття Україною незалежності в 1991 році, науковці підняли проблеми елітології на рівень наукових досліджень.

Слово «еліта» - з французької «elite»-кращий, вибраний. Це слово використовували в генетиці та насінництві для позначення кращих сортів рослинництва. Починаючи з 17 століття його застосовували для позначення товарів найвищої якості, а потім, з 19 ст. – щодо «обраних людей», насамперед- вищої знаті. Далі поняття пішло в політичну науку та суспільно-політичне життя.

Одна з концепцій , яка містить певні ідеї про еліту, це-філософські вчення Стародавнього Китаю. Конфуцій виділяв два типи людей: тих, хто керує, та керованих.

Кінець 19-початок 20 століття характеризується розвитком та значним зростанням політичних еліт. Одним з перших теоретиків елітизму був Г. Моска. Пункт його концепції правлячого класу-поділ суспільства на меншість, яка править (еліту), і політично залежну більшість (масу), якою управляють. Головною його заслугою було виділення еліти як спеціального об'єкта дослідження , її структури, а також законів її циркуляції.

Кредо елітистів полягає в тому, що історія – це історія боротьби еліт, які вміло маніпулюють масами. Елітарність сучасного суспільства – це реальність, з якою непотрібно боротися, а слід віднайти механізм формування ефективної еліти, яка б представляла передусім інтереси народу.